

**EUROPEAN UNION LAW. INTERNATIONAL LAW
AND COMPARATIVE LAW**

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-324-8-28>

**INTERNATIONAL LEGAL BASIS FOR ECONOMIC
SANCTIONS OF THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN
AGAINST ARMENIAN AGGRESSION**

**МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ОСНОВА
ЕКОНОМІЧНИХ САНКЦІЙ АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ
РЕСПУБЛІКИ ПРОТИ ВІРМЕНСЬКОЇ АГРЕСІЇ**

Aliyev R. Z.   Алієв Р. З.

PhD Student   Дисертант

Baku State University   Бакинський державний університет

Baku, Azerbaijan   м. Баку, Азербайджан

Згідно з практикою використання інституту санкцій у міжнародному праві, ефективними економічними санкціями є санкції, спрямовані на підтримку миру та безпеки в усьому світі, що застосовуються на основі колективного або одностороннього волевиявлення і не завдає жодної шкоди суспільно-гуманітарна ситуація. Слід враховувати і такий факт, що односторонні санкції, що застосовуються окремими державами, не у всіх випадках мають характер подвійних стандартів. Наприклад, санкції проти держав, які порушують права людини та вчиняють злочини проти людяності, слід вважати прийнятними, оскільки вони відповідають інтересам практично всіх людей у світі.

Азербайджанська Республіка оцінює та критикує односторонні економічні санкції, які не мають міжнародно-правової основи як негативну тенденцію у світі. У звіті, опублікованому Міністерством закордонних справ Азербайджанської Республіки з нагоди кінця 2018 року, наголошується, що втручання міжнародних та регіональних держав у внутрішні справи інших країн та односторонні економічні санкції призвели до загострення людської кризи та нетерпимості у світі. Подвійні стандарти щодо міжнародних принципів та правил, односторонні економічні санкції проти деяких країн, етнічні розбіжності

та військові конфлікти посилили напруженість у міжнародних відносинах.

Після скоєння злочину агресії міжнародні організації, у тому числі Рада Безпеки ООН, не приділяли належної уваги забезпеченню миру та безпеки в регіоні, масовому порушенню прав людини, злочину геноциду. Якщо залишити осторонь той факт, що міжнародний злочин не був виявлений, у дискусіях, що відбулися в Раді Безпеки ООН у 1992 році, за основу було взято позицію Вірменії, агресія Вірменії була оцінена як втручання «місцевих вірменських сил», а факт агресії був представлений як «нагірно-карабахський конфлікт» [1, стор 5]. Водночас у Резолюції № 822 Ради Безпеки ООН, ухваленій 30 квітня 1993 року, згадувалося про втручання «місцевих вірменських сил» до Кельбаджарського району Азербайджанської Республіки. При спробі дати оцінку агресії Вірменії було виражено антиазербайджанську позицію Франції та Росії. Ряд недоліків Резолюції № 822 РБ ООН був характерний і для інших резолюцій, прийнятих пізніше – № 853, 874 і 884. Найбільш серйозним недоліком постанов є те, що у разі їх невиконання не визначено, які примусові заходи будуть застосовані до іншої сторони, і жодних заходів у цій сфері не вживалося.

11 жовтня 2021 року на Нараді високого рівня, присвяченій 60-річчю Руху неприєднання, Ільхам Алієв як Президент Азербайджанської Республіки та Голова Руху неприєднання у своїй промові висловив важливість цього питання. Президент Азербайджанської Республіки зазначив, що ООН не може відповісти на виклики часу, відсутня система превентивних заходів, а існуючі механізми знаходяться в руках держав і угруповань, що ґрунтуються на подвійних стандартах, а не на міжнародному праві та справедливості. Протягом понад 30 років Азербайджанська Республіка, яка піддавалася міжнародним злочинам, скоєним протягом усієї історії людства, стикалася із серйозними політичними та правовими проблемами під час реалізації своїх суверенних прав. За агресію, геноцид та військові злочини, вчинені Вірменією проти Азербайджанської Республіки та встановлені міжнародним правом, не було ні переслідувань, ні примусових заходів [2]. Колишній Генеральний секретар ООН К. Аннан у своєму річному звіті про діяльність ООН (1998 р.) зазначає, що для досягнення ефективності забезпечення міжнародної безпеки превентивні заходи повинні застосовуватися не під час конфлікту, як у більшості випадків, але до його початку. [3, с. 109-110; 4, стор 15].

З 2004 року позиція Ради Безпеки ООН на боці Вірменії спричинила направлення Азербайджанської Республіки до Генеральної Асамблеї з інших основних органів ООН. У силу свого статусу Генеральна

Асамблея має повноваження обговорювати та приймати рішення щодо будь-якого питання міжнародних відносин. Відповідно до Статуту ООН (ст. 11), Генеральна Асамблея ООН може звертати увагу Ради Безпеки ООН на ситуації, які можуть становити проблему міжнародної безпеки. Відповідно до статті 15 Статуту ООН Генеральна Асамблея ООН Ради Безпеки ООН та d. уповноважена розглядати та приймати доповіді з питань міжнародного миру та безпеки. З посиланням на Генеральну Асамблею Азербайджанської Республіки проти агресора досягаються серйозніші політичні та правові результати.

15 березня 2008 року в Резолюції Генеральної Асамблеї (39 «за», 7 «проти» і 100 тих, хто утримався) про становище на окупованих територіях Азербайджанської Республіки агресія Вірменії була засуджена. На відміну від відомих Резолюцій Ради Безпеки ООН, Резолюція Генеральної Асамблеї «Про окуповані території Азербайджанської Республіки», «Нагірно-Карабахський регіон Азербайджанської Республіки», «Міжнародно визнані кордони Азербайджанської Республіки», «Окупація території Азербайджанської Республіки» не вважається законною. Більш конкретна позиція висловлена щодо «негайного та беззастережного виведення всіх вірменських сил з усієї окупованої території Азербайджанської Республіки». Співпраця з Генеральною Асамблеєю ООН проти агресії Вірменії, з іншими органами ООН (наприклад, з Комісією з прав людини (нині Рада з прав людини), Комітетом з прав людини та ін.), Рухом неприєднання, Організацією Ісламської конференції та ін. установами.

Як заявив Президент Азербайджанської Республіки, Рух неприєднання, що є другим за величиною інститутом після Генеральної Асамблеї ООН, вважається справжнім прикладом багатосторонності, що охоплює різні регіони та об'єднує 120 країн з різними історичними, політичними та культурними фонами. Візьмімо до уваги, що принципи Руху неприєднання – Бандунгські принципи (також закріплені в Конституції Азербайджанської Республіки (стаття 10) формувалися на основі загальноновизнаних принципів міжнародного права в сучасних міжнародних відносинах. Як сказав Президент Азербайджанської Республіки, якби всі країни дотримувалися принципів Бандунга (а також Дипломатична діяльність Азербайджанської Республіки проти агресії Вірменії також була предметом обговорення в євроатлантичних структурах, однак через вплив вірменського лобі в цих установах «не вдалося повною мірою відстояти справедливую позицію Азербайджанської Республіки» [5, с. 85-86].

Література:

1. OSCE. Handbook. Vienna, 1996, p.5
2. Sadıǵov A.İ. P Qoşulmama Hərəkatının artan beynəlxalq nüfuzu BMT-nin informasiya portalında islahatlara səbəb olur. Qanuninfo.az <http://qanuninfo.az/index.php?newsid=44569>
3. Jessica Silver-Greenberg & Ben Protess. U.S. Scrutiny for Banks Shifts to Commerzbank and Germany: [Electronic resource] / New York Times, – 2014. URL: http://dealbook.nytimes.com/2014/07/07/u-s-scrutiny-for-banks-shifts-to-commerzbank-and-germany/?_r=0
4. Milli Təhlükəsizlik haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu // 29 iyun 2004-cü ildə qəbul edilmişdir. <http://www.e-ganun.az/framework/5455#>
5. Əhmədov E. Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü və beynəlxalq təşkilatlar. Bakı, 1998. 137 s.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-324-8-29>

**ENSURING FREEDOM OF SPEECH AS A GUARANTEE
OF A PEACEFUL WORLD LEGAL ORDER**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СВОБОДИ СЛОВА ЯК ЗАПОРУКА
МИРНОГО СВІТОВОГО ПРАВОПОРЯДКУ**

Hnatenko M. P.   Гнатенко М. П.

<p><i>holder of the second (master's) level of higher education from specialty 081 Law Research supervisor: Vedkal V. A. Candidate of Historical Sciences, Associate Professor at the Department of European and International Law Oles Honchar Dnipro National University Dnipro, Ukraine</i></p>	<p><i>здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 081 Право Науковий керівник: Ведькал В. А. кандидат історичних наук, доцент кафедри європейського та міжнародного права Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара м. Дніпро, Україна</i></p>
---	---

Свобода слова є одним з найважливіших прав, гарантованих людині, завдяки якому вона має змогу впливати на рішення влади, актуальні для її життєдіяльності. Свобода протистоїть жорсткому усталенню єдино «правильної» (провладної) ідеології, якою законодавчо передбачено покарання за незгоду чи недотримання чітко окреслених «норм і правил», які обмежують волевиявлення громадян. Актуальність даної